

LA POLLA D'AIGUA

INTRODUCCIÓ

L'habitatge de les polles d'aigua o gallinetes, és força abundant als nostres rius Francolí i Anguera, entre l'espessor de joncs, canyes i esbarzerars. Un naturalista amb una mica de paciència i d'enginy pot observar sense ser vist l'activitat normal d'aquestes bèsties: com surten de les bardisses, com xipollegen per l'aigua, com corren per terra, com neden i busquen el menjar enmig del llac, o com empaiten una granota quan salta a prop d'elles... Fora del temps de reproducció les podrem veure fer petites volades, encara que no en saben gaire. A l'estiu, es pot veure el mascle seguit dels seus pollets; en el mascle destaquen les dues taques blanques a la cua i el bec groc que contrasta amb el color escarlata de la placa frontal; la resta del plomatge és de color pissarrós pavonat. Darrera del mascle segueixen els cinc o sis pollets, una mica escampats al seu voltant, amb un estrany color negrós de ploma, que transparenta una mica la tendra pell, vermellosa al cap.

FITXA DE LA POLLA D'AIGUA (*Gallinula chloropus*)

Au de la família dels *ràllids*, de l'ordre dels *gruïformes*.

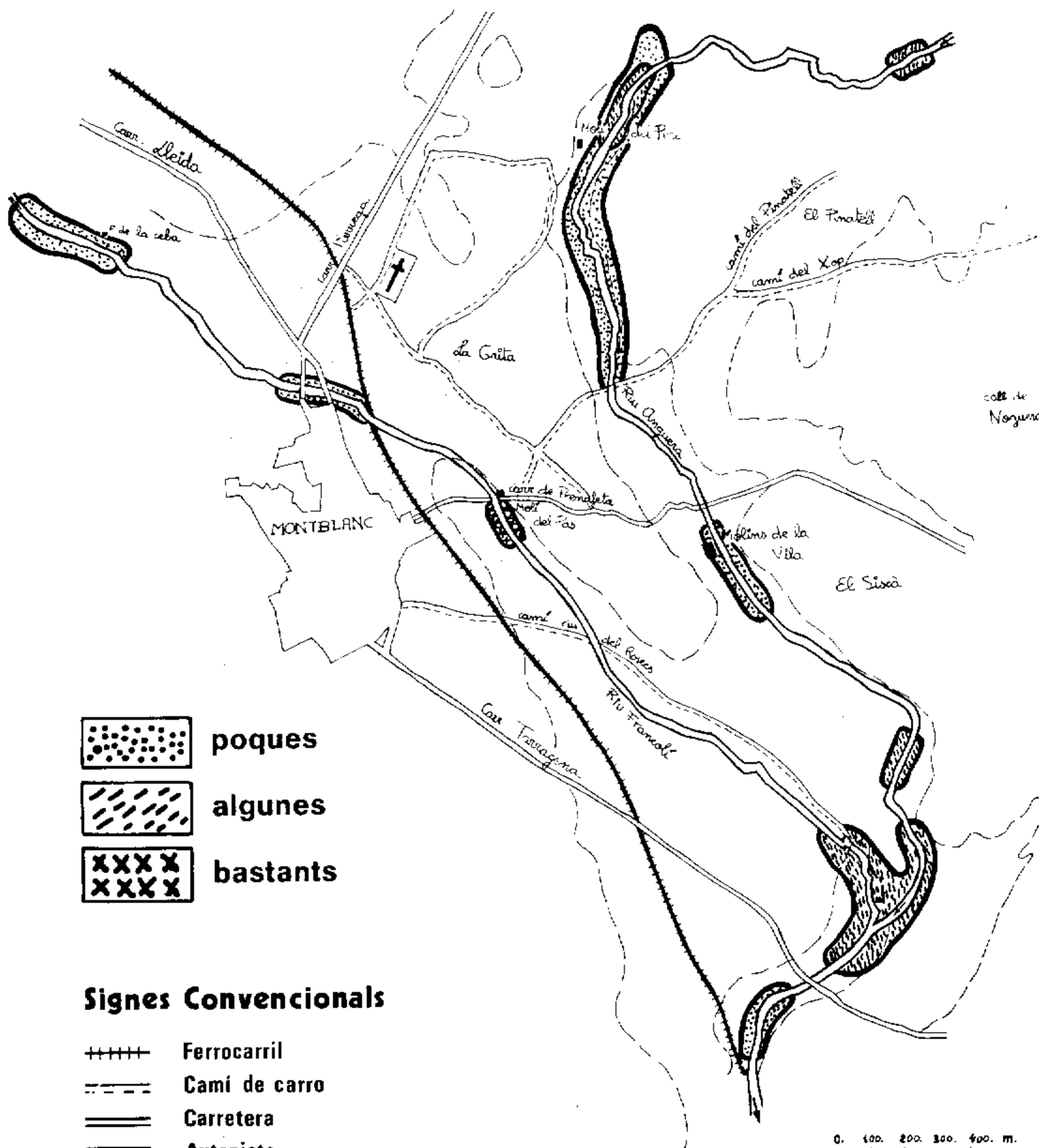
Llargada total: 33 cm. Ala plegada: 150-180 mm.

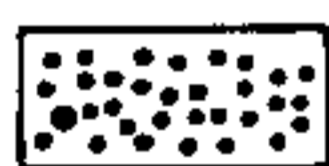
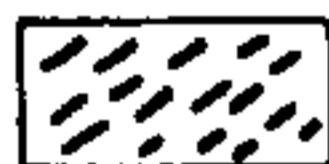

Alimentació: larves, insectes, peixos, granotes, cucs, vegetació tendra de ribera, algues i llac, etc...

Posta: de 6 a 12 ous, en dues postes a l'any, en començar l'estiu.

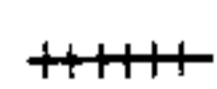
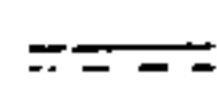
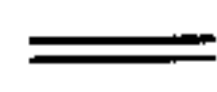

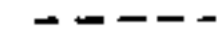
Incubació: de 19 a 22 dies.

Riberes del Francolí i de l'Anguera

- poques
- algunes
- bastants

Signes Convencionals

- Ferrocarril
- Camí de carro
- Carretera
- Autopista
- Corba de nivell

Descripció: No es veu dimorfisme sexual extern, ni en la forma ni el color del plomatge, entre mascle i femella, com en d'altres aus. El dors és de color terrós, el costat i el ventre grisos, amb un traç blanc als flancs, cap i coll foscos, placa frontal vermella damunt el bec groc i les potes verdoses amb lliques vermelles. Les polles joves no tenen els colors foscos irisats dels adults, sinó uns colors més clars, beige el dors i blanquinós el ventre.

Veü: Fan un crit d'alarma quan hi ha perill, o de crida als petits perquè els segueixin quan pesquen, semblant a un «criiic-criiic» seguit d'un «curric» més fort i curt, ronc i gutural, que encara que ràpid, és molt característic.

Hàbitat: Tal com es descriu en aquest treball, és un animal força freqüent als nostres rius. A casa nostra és sedentari, no migratori, i quan les condicions d'aigua del riu i de l'hàbitat són normals resta sempre al mateix lloc, no aïlladament, sinó amb tota la família. Algunes famílies en arribar l'hivern emigren, però d'altres resten al mateix riu. El seu comportament és d'au sedentària, però això no impedeix que al canvi d'estació realitzin un desplaçament curt o de migració parcial, sigui al mateix riu, o no gaire lluny de la comarca. Els hem pogut observar en el mateix lloc, en un radi de no més de 25 metres del riu, des del naixement dels pollets, fins al mig any; en aquest temps no surten mai del seu territori. Més amunt i més avall del lloc veurem altres famílies de polles que tampoc passen al territori d'altri.

ESPECIE DOMINANT ALS NOSTRES RIUS

Juntament amb les boscarles, les polles d'aigua són una de les espècies més dominants d'aus als rius Francolí i Anguera en els sectors estudiats, i segurament que a la comarca, sobretot en aquests dos darrers anys, que en podríem comptar alguns centenars d'individus. S'ha constituït en espècie dominant de ribera no solament pel seu augment demogràfic, sinó que hi ha contribuït notablement el descens d'altres espècies que no han pogut superar la contaminació. Hem de notar però que per l'Anguera aquesta observació no és tan vàlida, ja que tot i baixant

les aigües netes, la població de polles no és tan nombrosa com la del Francolí.

UNA MOSTRA ESTADÍSTICA

Com a exemple de mostra estadística hem pogut observar aquest estiu el naixement de tres pollades entre els tres ponts de la Vila sobre el Francolí (el del ferrocarril, el de la carretera i el pont Vell).

La 1ª pollada, esdevinguda segurament a finals de maig, composta de 6 a 7 pollets, s'ha convertit actualment en un grupet de 4 o 5 polletes joves, que amb els seus colors típics més clars es diferencien dels adults. Les podem veure encara sovint picotejar entre el llac i la brutícia dels plàstics del riu Francolí, entre el pont de la carretera i el pont Vell. La segona pollada nasqué després de Sant Joan, ja que aquest dia encara poguérem fotografiar el niu amb sis ous. La pollada nascuda, es traslladà una mica més avall, entre el pont de la carretera i el ferrocarril. La tercera, constituïda per un grup de 6 a 8 pollets, fou l'última observada com a darrer naixement (segurament entre el 5 i el 7 de juliol), més amunt del pont Vell, potser la més nombrosa de pollada.

Resumint aquestes observacions en aquest sector, podríem apuntar aquesta estadística:

<i>Finals de maig</i>	<i>Finals de juny</i>	<i>Primers de juliol</i>	<i>Adults</i>
6-8 pollets	4-6 polletes	+ 2 pares
	5-6 pollets		+ (els mateixos?)
		6-8 pollets	+ 2 pares

Total de polles d'aigua, amb data de 14 de juliol del 79, en el sector de riu entre els tres ponts, de la Vila:

17-24 pollets, 4-5 polletes, 4-6 adults: *Total de 25-35 exemplars.*

Es sorprenent la quantitat d'exemplars que han elegit el seu hàbitat en una zona quasibé podríem dir urbana, a la vista de tots els vianants que passen pels ponts, enmig del soroll dels vehicles i dels ferrocarrils, i amb el veïnatge dels hortelans, i de

tots els transeünts que passen per aquest indret, escolars, treballadors de les indústries veïnes, pagesos, etc...

Es sorprenent també com aquest sector, segurament el més poblat de tot el riu per aquestes aus, també sigui el més brut d'escombraries, cosa que potser elles aprofiten per la seva alimentació. Així com els ànecs i gallines a pagès, (i això ho veiem encara al Pirineu) picotegen entre les escombraries, així aquests animals entre la brossa del riu. És però un espectacle depriment i llastimós veure com està aquest sector ple de plàstics i deixalles no orgàniques que no crec que baixin del riu, sinó més aviat d'algun veí poc escrupulós que els llença directament pel pont, enlloc de deixar-ho per al camió de la brossa.

CLAU DE L'EXIT ECOLÒGIC

La polla d'aigua en els nostres rius ocupa una posició francament privilegiada, ja que actua sobre la fauna i la flora de la ribera i té molts pocs enemics naturals.

Podem cercar la clau d'immunitat en l'escassa presència en aquests llocs dels principals enemics naturals com són, l'aguilot, el falcó i les garses.

Un altre factor important és l'abundància d'aliments, ja que com hem dit la seva dieta consisteix principalment en larves, cucs, insectes, granotes, i vegetació tendra, el mateix llac, que trobem en abundància al mateix riu.

També mereix destacar la gran capacitat de reproducció, ja que solen tenir anualment dues pollades de 8 a 12 cries a començament d'estiu.

REPRODUCCIÓ

Quan al mes de març comencem a veure els brots tendres dels joncs i de les bardisses entre les aigües de les tollades, comença la fase reproductora de l'espècie. L'animal comença el treball per a preparar el lloc on ha de pondre, quan la cobertura vegetal pot proporcionar un lloc adequat per amagar el seu niu. Aquest el

construeixen amb fulles de canya i amb tota mena de vegetals amb molt poc fang, fins i tot amb algun element estrany, algun bocí de cartró, per al costat mateix del riu, o bé en un petit illot, recobert tot de bardisses o de canyes. Acabada l'obra la femella dipositarà cada dos dies un ou al niu, fins a un total que pot variar de 6 a 12 ous. A partir del primer ou comença a incubar i quan neixen els primers pollets és el mascle que acompanya els primers nadons, mentre que la mare resta al niu incubant els darrers ous. Tot just sortir de l'ou, el pollet deixa el niu i va amb els altres pollets, vigilat sempre del pare, que els fa amagar davant la presència d'algun intrús. Recordem que són aus nidífugues, i com els ànecs i gallines, ja de petits tenen plumó i estan en condicions de córrer i nedar.

A partir de mig juliol ja s'haurà tancat aquest període de reproducció i un nou estol de gallinetes alegraran les aigües de les nostres contrades.

TÈCNIQUES PER LA DETECCIÓ DE POLLES D'AIGUA

La detecció de l'habitatge d'aquestes aus és molt fàcil, ja que les trobem als llocs condicionats per l'aigua del riu i, preferentment els grans tolls, i en camuflatges de canyars, joncs i bardisses.

Des dels llocs enlairats a distància, punts de la carretera de Vilaverd, els ponts de la carretera i del ferrocarril per damunt del riu, etc., les podem observar tranquil·lament. Si ens hi volguéssim atansar caldria que ho féssim amb molt de compte, sense fer soroll i sense ser vistos. Com en d'altres aus, sovint passa que sentim el seu crit característic, però no les podem veure, ja que estan enmig d'un joncar o canyissar ben entollat, com passa sovint al riu Anguera.

Podem descobrir també el seu pas a través de les petjades impreses allà on hi hagi llot o argila tendra. Els traços d'aquestes petjades són inconfusibles, per la seva forma, amb el dit oposat i la seva llargària. Hem amidat petjades de polles adultes, sota el pont de l'autopista de l'Anguera, de 7'5 cm. els tres dits de davant, i l'oposat en els adults no l'hem pogut registrar im-

près, però si hi fos, la petjada tindria una llargària total d'uns 15 cm. Les membranes interdigitals, no es registren impreses, però sí l'abultament de les nodositats de les ungles. Les petjades de petites polletes o polls joves, els hem amidat bé, fins i tot el dit oposat en una llargària total de 5 cm., de la qual corresponen 3'5 cm. als dits anteriors.

ENEMICS DE LA POLLA D'AIGUA

En les nostres contrades les baixes de la cria de la polla d'aigua són ben poques, fins que arriba el primer diumenge d'octubre. Durant tot l'estiu els pollets amb força confiança surten de les bardisses que hi ha a la vorera del riu, i neden per les tollades amb companyia a curta distància del mascle o de la femella. Les baixes principals es deuen a tres agents: dos enemics naturals, la serp i la guineu. Tant l'un com l'altre actuen solament sobre la posta i en algunes ocasions sobre els pollets. Però el pitjor enemic, el tercer, és l'home. Malgrat la sociabilitat d'aquesta au, (un gran sector viu a prop del poble), hi ha gent poc educada que no sap apreciar la bellesa i l'alegria d'aquesta vida animal, i amb escopetes d'aire comprimit, en temps de veda, tiren sobre aquestes aus en ple estiu, follant també tots els nius que troben. Creiem que això, mirat des de qualsevol punt de vista, és inqualificable. També quan s'obre la caça, i es senten trets per tota la Conca, hi ha algú que escomet contra aquestes aus, ja que la seva carn és comestible; però podem dir que són comptats els caçadors que es dediquen a aquesta espècie.

DEFENSA I ESTIMACIÓ D'AQUESTES AUS

Si aquests darrers anys la reproducció d'aquesta espècie ha augmentat, ens n'hem d'alegrar i fer tots els possibles, perquè aquestes aus de sí sociables, no emigrin a d'altres paratges lluny

de nosaltres. Fem tot el possible perquè ningú les molesti, perquè hi hagi cada dia més respecte en totes les coses de la Natura, ja que en definitiva, quan hi hagi més respecte pel patrimoni natural, n'hi haurà per totes les persones que l'hem de fruit.

JOSEP QUERALTÓ I ALBERT PALACÍN

BBIBLIOGRAFIA

Guia de campo de las aves de España y de Europa. Peterson, Mountfort, Hollom. E. Omega. Barna 1967.

Els ocells de les terres catalanes. J. Maluquer. E. Barcino. Barna 1973.

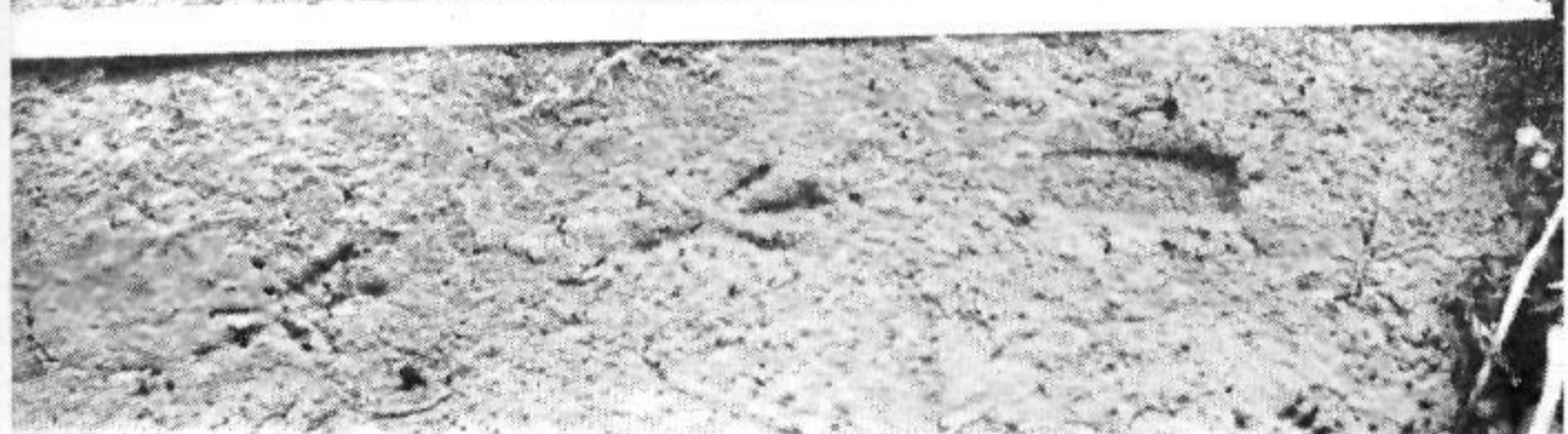
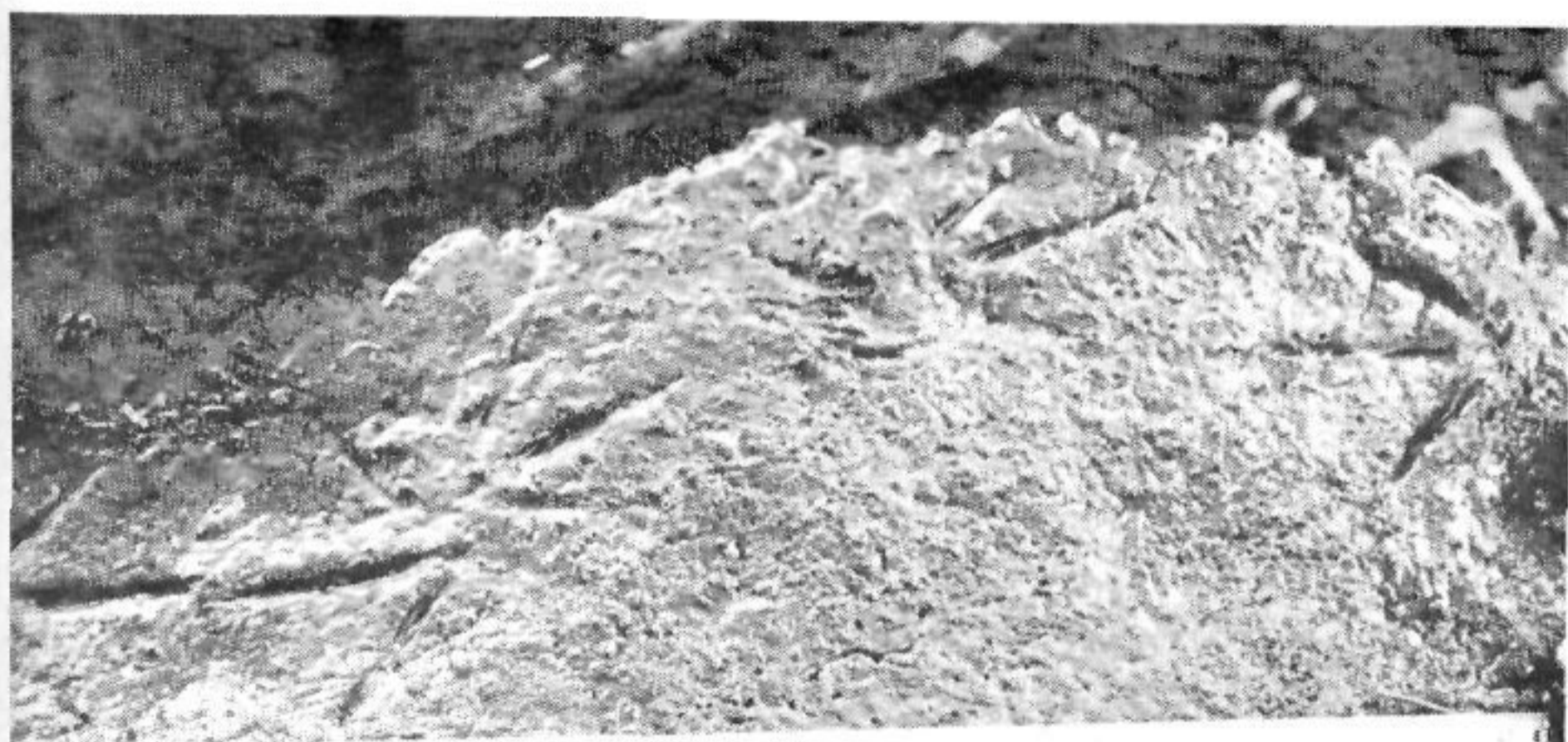
Els ocells de l'Empordà. J. Sargatal i R. Llinàs. C. Excur. Empordanès. Figueres 1978.

Natura: Vol II al vent! J. Frank. Hogar del Libro. Barna 1967.

Etapas. Scouts de France. Ile de France. París 1962.

Enciclopedia Salvat de la Fauna. Vol. 6. Félix Rodríguez de la Fuente. Edit.

Salvat, S. A., 1974-77. Pamplona.

Petges de polla d'aigua (grans i menudes)

Niu de polla d'aigua amb ous

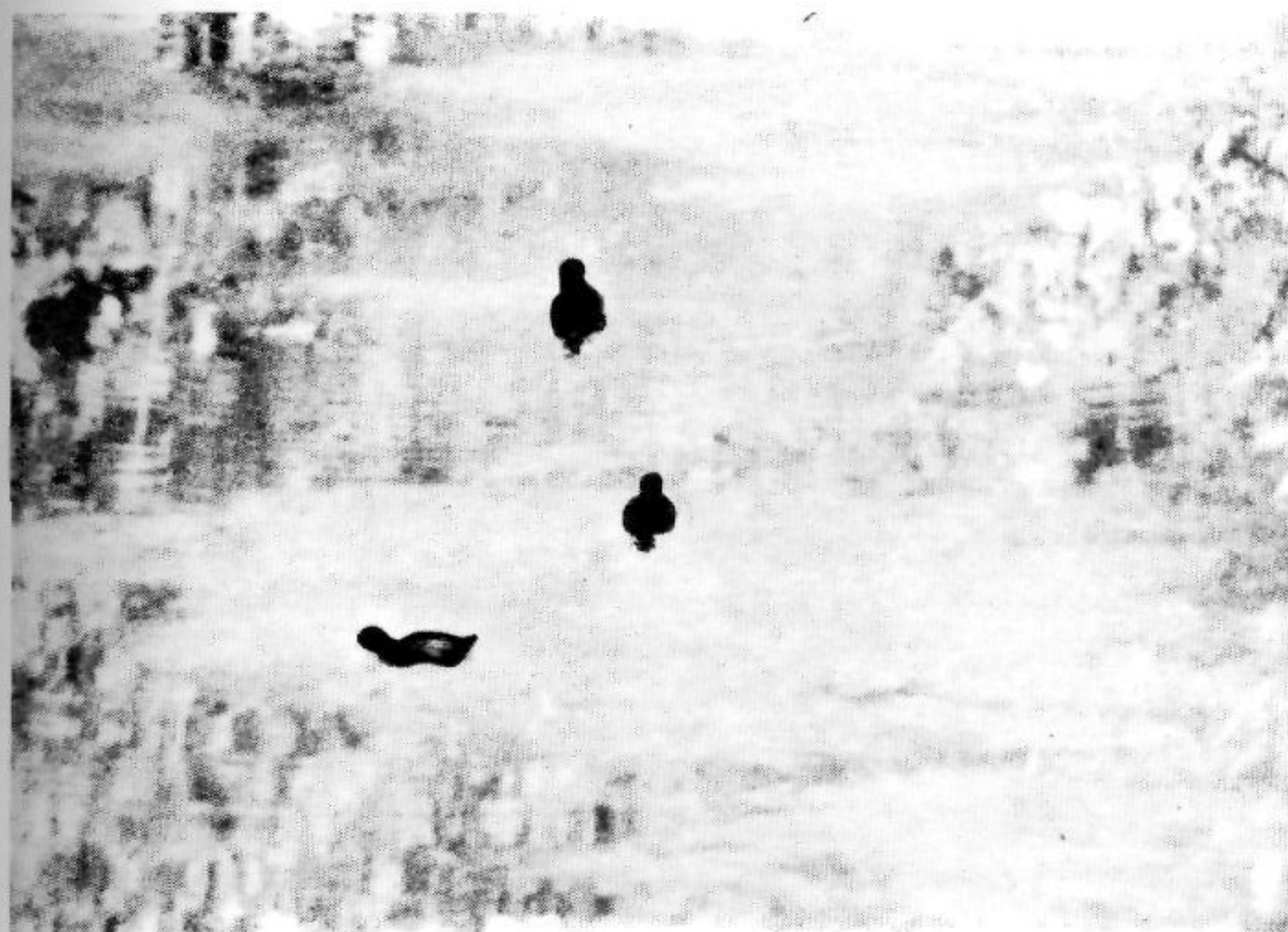
Ou de polla d'aigua

Polla d'aigua jove

Polla d'aigua menjunquejant

Pollets al pont vell